

«ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει» ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ‘‘Ορθόδοξη Κατήχηση’’

«Θεολογική προσέγγιση των Ιερών Μυστηρίων»
ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Αρχιμανδρίτης π. Δανιήλ Ψωίνος, Θεολόγος, Ιεροκήρυκας.

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ 6η

Το Μυστήριο της Ιεράς Εξομολογήσεως

Το Μυστήριο της Μετανοίας ή της Ιεράς Εξομολογήσεως συγχωρεί όλες τις αμαρτίες που πραγματοποιήθηκαν μετά το Βάπτισμα. Την άφεση των αμαρτιών την παρέχει το εκκλησιαστικό σώμα μέσα από τον επίσκοπο κυρίως ή τον εντεταλμένο πνευματικό ιερέα. Θεωρείται το Μυστήριο αυτό δεύτερο Βάπτισμα διότι καθαίρει τις αμαρτίες οι οποίες γίνονται από την αυτεξούσια κίνηση του ανθρώπου προς το κακό.

Στο Μυστήριο της Εξομολογήσεως έχουμε αφ’ ενός τη μεταστροφή κάποιου πιστού μέλους της Εκκλησίας από πράξεις αντίθετες προς το θείο θέλημα και την παρά φύση ζωή, αφ’ ετέρου τη μεγάλη δωρεά της συγχωρήσεως.

Απαραίτητη προϋπόθεση για να προσέλθει κάποιος στο Μυστήριο αυτό είναι η μετάνοια. Μετάνοια σημαίνει επίγνωση ανεπάρκειας της ατομικής αυτοτέλειας του ανθρώπου και αναζήτηση μιας νέας ζωής με στόχο την προσωπική σχέση με το Θεό και την ανάκτηση της θεοκοινωνίας. Τούτο συνιστά γεγονός μοναδικό και προσφέρει στον μετανοήσαντα άνθρωπο τη θεραπεία.

Η Μετάνοια και η εξομολόγηση είναι μυστήριο επαναλαμβανόμενο διότι σκοπός είναι η συνεχής θεραπεία των μελών της Εκκλησίας. Ουσιαστικά πρόκειται για συνεχή μνήμη του Θεού, για πένθος που προξενείται από την διάρρηξη της σχέσεως μαζί Του πάντα με υπαιτιότητα του ανθρώπου. Είναι εκείνη η αναζήτηση της φιλίας του Θεού η οποία διακόπηκε για να πραγματοποιηθεί το ανθρώπινο θέλημα.

Μετάνοια, μετανώ σημαίνει αλλάζω νου, δηλαδή αλλαγή του προσανατολισμού ολοκλήρου της ανθρωπίνης υπάρξεως, διαφοροποίηση της συμπεριφοράς, μεταστροφή της σκέψεως, αλλαγή κάθε δράσεως. «Μετάνοια είναι να σε βλέπει η αμαρτία και να μη σε αναγνωρίζει», να γίνεις εχθρός της, να την απαρνηθείς του λοιπού.

Την εξουσία της αφέσεως των αμαρτιών την έχει μόνο ο Θεός. Ο ενανθρωπήσας Υιός και Λόγος του Θεού συγχωρούσε ανθρώπινες αμαρτίες και μετέδωσε την εξουσία αυτή στους Αποστόλους και μέσω αυτών στην Εκκλησία Του. Πολλοί αιρετικοί ανά τους αιώνες αμφισβήτησαν την δυνατότητα αυτή. Κάτι τέτοιο βέβαια αποτελεί βλασφημία κατά του Αγίου Πνεύματος. Μέσα στην Αγία Γραφή παρέχονται πολλές αποδείξεις περί του μυστηρίου αυτού.

Το Μυστήριο της Μετανοίας ίδρυσε ο ίδιος ο Κύριος όταν παρέδωσε τα κλειδιά της Βασιλείας Του στον Απόστολο Πέτρο (Ματθ. 16,19) και όταν μετά την Ανάστασή Του διαβεβαίωσε όλους τους μαθητές Του ότι εκείνη θα ορίζουν ποια αμαρτήματα θα συγχωρεί ή όχι ανάλογα με το ποια αυτοί θα θεωρούν συγχωρημένα ή όχι (Ιωαν. 20,21-23). Βάση τούτης της θεϊκής εντολής το Μυστήριο αυτό τελείται υπό κληρικού και όχι από κάποια ιερά εικόνα όπως κακώς συνηθίζουν πολλοί να πράττουν.

Στην αρχαία Εκκλησία το Μυστήριο της Εξομολογήσεως ετελείτο ενώπιον ολοκλήρου της κοινότητας. Υπήρχε όμως και μυστική εξομολόγηση για ορισμένα αμαρτήματα. Από τον 4ο αιώνα και εντεύθεν το μυστήριο τελείται προσωπικά και μυστικά. Από τα Αποστολικά ήδη χρόνια η εξομολόγηση προηγείτο πάντα της θείας Κοινωνίας ως απαραίτητη προετοιμασία. Από το 2ο έως τον 4ο αιώνα το ζήτημα της μετανοίας

και της αποδοχής των βαρέως αμαρτησάντων ξανά στο εκκλησιαστικό σώμα εξελίχθηκε σε μείζον εκκλησιαστικό θέμα, το οποίο δίχασε την Εκκλησία.

Τα Μυστήρια της Εκκλησίας δεν αποτελούν μαγικές τελετές. Αυτό σημαίνει ότι σε κάθε μυστήριο πλην του Βαπτίσματος απαιτούνται η ειλικρινής διάθεση του πιστού και η ανάλογη προετοιμασία. Έτσι και στο περί ου ο λόγος μυστήριο είναι απαραίτητη η προσαγωγή στον ιερέα, η ομολογία των αμαρτιών και η ανάγνωση της συγχωρητικής ευχής. Βέβαια για να φτάσει κάποιος στον πνευματικό πρέπει πριν να έχει αποκτήσει αυτογνωσία και συντριβή.

Η τέλεση του μυστηρίου γίνεται υπό μορφή διαλογικής συζητήσεως. Τα αισθητά σημεία του Μυστηρίου είναι :

- 1) Η εξομολόγηση των αμαρτιών μπροστά στον πνευματικό με ειλικρινή μετάνοια.
- 2) Η επίθεση της χειρός του πνευματικού στον εξομολογούμενο.
- 3) Η ανάγνωση της συγχωρητικής ευχής.

Το Μυστήριο της Ιεράς Εξομολογήσεως είναι απόρρητο. Ούτε ο πνευματικός ιερέας έχει το δικαίωμα να ανακοινώσει εξομολόγηση πιστού, αλλά ούτε και ο οποιοσδήποτε να ζητήσει οιαδήποτε πληροφορία. Επίσης ο ιερέας όποτε κρίνει αναγκαίο μπορεί να επιβάλει κάποιο επιτίμιο όχι ως τιμωρία αλλά ως άσκηση για καλύτερα πνευματικά αποτελέσματα.

Η συχνότητα τελέσεως του Μυστηρίου της Μετανοίας καθορίζεται εάν λάβουμε υπόψιν ότι αυτό καθαρίζει την ψυχή μας.